

N:o 56.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 April 1886, kl. 3 e. m.

Memorial, med anledning af Kamrarnes olika beslut i vissa till regleringen af utgifterna under riksstatens Åttonde hufvudtitel hörande frågor.

(2:dra U. A.)

Sedan Utskottet erhållit del af Kamrarnes beslut vid behandlingen af Utskottets Utlåtande N:o 12, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Åttonde hufvudtitel, så får Utskottet nu afgifva det yttrande, hvartill samma beslut funnits föranleda.

1:o.

Under anslagstiteln »universiteten» hade Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, det 1876 års Riksdags beslut angående löne-reglering för professorer med flere tjenstemän vid Lunds universitet måtte så förstås, att den rätt till ängslott eller ersättning därför, som enligt hittills gällande ordning tillkomme innehafvare af vissa spanmåslöner, finge af dem åtnjutas utan minskning i de fastställda aflöningsbeloppen.

I punkten 5:o af sitt ofvan omförmälda Utlåtande hade Utskottet hemställt, att Riksdagen måtte bifalla Kongl. Maj:ts berörda framställning.

Denna hemställan har Första Kammarén bifallit, hvaremot Andra Kammarén godkänt den af Herr vice Talmannen L. O. Larsson med flere afgifna, vid punkten fogade reservation, och således afslagit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Med anledning häraf får Utskottet, för frågans afgörande genom gemensam omröstning, föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, medgifver, det 1876 års Riksdags beslut angående löne-reglering för professorer med flere tjenstemän vid Lunds universitet må så förstås, att den rätt till ängslott eller ersättning därför, som enligt hittills gällande ordning tillkommer innehafvare af vissa spanmåslöner, må af dem åtnjutas utan minskning i de fastställda aflöningsbeloppen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.»

2:o.

Med anledning af Herr P. Zimdahls inom Andra Kammaren väckta motion N:o 163 hade Utskottet i *punkten 22:o mom. b)* af sitt utlåtande hemställt, att Riksdagen, med bifall till Herr P. Zimdahls motion, måtte besluta att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid småskolor anstälde lärares och lärarinnors aflöning, staten skulle från och med 1887 års början till dessa lärares och lärarinnors aflöning bidra med två tredjedelar af den kontanta aflöningen intill ett lönebelopp af högst 300 kronor och för tillämpning af detta beslut från och med år 1887 höja förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 265,000 kronor, eller från 2,880,000 kronor till 3,145,000 kronor.

Denna hemställan har *Första Kammaren* afslagit, men *Andra Kam-maren* bifallit; och får Utskottet, för frågans afgörande genom gemensam omröstning, föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Herr P. Zimdahls motion, beslutar att, utan rubbning i öfrigt af nu gällande bestämmelser rörande vid småskolor anstälde lärares och lärarinnors aflöning, staten skall från och med 1887 års början till dessa lärares och lärarinnors aflöning bidra med två tredjedelar af den kontanta aflöningen intill ett lönebelopp af högst 300 kronor och för tillämpning af detta beslut från och med år 1887 höjer för-

slagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 265,000 kronor, eller från 2,880,000 kronor till 3,145,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit ofvannämnda motion».

3:o.

Under anslagstiteln »Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien» hade Kongl. Maj:t, bland andra förhöjningar i akademiens ordinarie anslag, begärt, att den ene vaktmästarens lön måtte höjas till 900 kronor, eller med 300 kronor; och hade Utskottet i *punkten 25:o mom. b)* hemställt, att Riksdagen måtte besluta att icke bifalla den af Kongl. Maj:t äskade förhöjning till 900 kronor, eller med 300 kronor, i den ene vaktmästarens lön.

Med afslag å Utskottets hemställan har *Första Kammaren* bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

För frågans afgörande genom gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts framställning derom, att ene vaktmästarens vid Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien lön måtte höjas till 900 kronor eller med 300 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen icke bifallit Kongl. Maj:ts berörda framställning».

4:o.

Under anslagstiteln »Naturhistoriska riksmuseum» hade Kongl. Maj:t föreslagit, att, för inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdel-

ning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnes ordnande måtte beviljas med 2,000 kronor.

Med anledning häraf hade Utskottet i *punkten 27:o* hemställt, att Riksdagen endast på det sätt måtte bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på *extra stat* för år 1887 anvisade ett belopp af 1,000 kronor såsom tillfällig förhöjning i naturhistoriska riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnes ordnande.

Första Kammaren har bifallit den af Kongl. Maj:t i ämnet gjorda framställning med den ändring, att den begärda anslagsförhöjningen anvisats på *extra stat* för år 1887; hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

För frågans afgörande genom gemensam omröstning får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts framställning derom att för inköp och insamling af naturalier vid riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, förhöjning i anslaget till materiel, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnes ordnande måtte beviljas med 2,000 kronor, med den ändring, att anslagsförhöjningen anvisas på *extra stat* för år 1887, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på *extra stat* för år 1887 anvisat ett belopp af 1,000 kronor såsom tillfällig förhöjning i naturhistoriska riksmuseets anslag till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid de naturhistoriska samlingarnes ordnande.»

5:o.

Jemte det Kongl. Maj:t till uppehållande af institutets för blindas verksamhet äskat på *extra stat* för år 1887 ett anslag å 21,000 kronor, hade

Kongl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att medgifva, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor måtte efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under hvarterdera af åren 1886 och 1887, i den mån institutets medel lemnade tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

I punkten 74:o mom. b) hade, med anledning af denna framställning, Utskottet hemställt, att hvad Kongl. Maj:t föreslagit måtte i den mån af Riksdagen bifallas, att Riksdagen medgäfvit, att institutets föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor måtte, efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under år 1887, i den mån institutets medel lemnade tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar.

Med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, har *Första Kammaren* bifallit denna framställning oförändrad, hvaremot *Andra Kammaren* bifallit Utskottets hemställan.

Då Kongl. Maj:ts förslag om ifrågavarande ålderstillägg endast under en viss förutsättning kan vinna tillämpning och frågans afgörande på ena eller andra sättet i intet fall kan på statsregleringen inverka, lära Kamrarnes olika beslut i detta ämne ej kunna föranleda gemensam omröstning; och då dessa beslut ej heller kunna sammanjemkas, anser Utskottet frågan om det medgifvande, att institutets för blinda föreståndare, lärare för den intellektuella undervisningen samt arbetslärare och lärarinnor må efter fem års för nit och skicklighet vitsordad tjenstgöring, räknad från början af kalenderåret näst efter det, under hvilket de tillträdde de i nu gällande stat upptagna aflöningar, ega att under år 1886, i den mån institutets medel lemna tillgång, åtnjuta ålderstillägg, föreståndaren och lärarne för den intellektuella undervisningen med 500 kronor hvar samt arbetsläraren och lärarinnorna med 250 kronor hvar, hafva förfallit; hvilket Utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

6:o.

Till understöd, på de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 angifna villkor, åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningss-

kurser för arbetsskassen, hade Kongl. Maj:t för år 1887 äskat ett extra anslag af 15,000 kronor.

Vidare hade i en inom Andra Kammaren af Herr Axel Key väckt motion (N:o 147) föreslagits,

att Riksdagen måtte på extra stat för år 1887 anvisa ett anslag till Kongl. Maj:ts förfogande af 20,000 kronor, att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningar för arbetsskassen, dock under följande villkor:

att det understödsbelopp, som utgäfves till hvarje anstalt eller förening, i allmänhet icke finge öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt; dock med rättighet för Kongl. Maj:t att, der särskilda förhållanden dertill föranledde, öka beloppet till högst 5,000 kronor;

att kommuner eller enskilde tillsköte minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdades af en styrelse, som antog föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnades regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogade öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningar eller undervisningen blefve förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skulle vara skyldig att underkasta sig de villkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvades nödiga eller lämpliga.

I fråga härom hade Utskottet i punkten 89:o af sitt utlåtande hemställt, att Riksdagen, utan afseende på hvad i Herr Keys motion yrkats, men med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, måtte till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningsskurser för arbetsskassen, på extra stat för år 1887 anvisa ett belopp af 15,000 kronor, dock under följande villkor:

att det understödsbelopp, som utgäfves till hvarje anstalt eller förening, icke finge öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillsköte minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdades af en styrelse, som antog föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnades regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogade öfver kunniga och dugliga, för denna undervis-

ning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarne eller undervisningen blefve förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skulle vara skyldig att underkasta sig de villkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga.

*Första Kammar*en har bifallit den i ämnet väckta motionen, hvaremot *Andra Kammar*en bifallit Utskottets hemställan; och får Utskottet för frågans afgörande genom gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen på extra stat för år 1887 anvisar ett anslag till Kongl. Maj:ts förfogande af 20,000 kronor, att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordnade föreläsningar för arbetsklassen, dock under följande villkor:

att det understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, i allmänhet icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt; dock med rättighet för Kongl. Maj:t att, der särskilda förhållanden dertill föranleda, öka beloppet till högst 5,000 kronor;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningar eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de villkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningsskurser för arbetsklassen, på extra stat

för år 1887 anvisat ett belopp af 15,000 kronor, dock under följande villkor:

att det understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarne ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarne eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de villkor och kontroller, som i öfrigt af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga».

Stockholm den 22 April 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.